MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2015. november 11. [1 i]

C-49/14. sz. ügy

Finanmadrid EFC SA
kontra
VA,
QE,
DG,
NZ

(a Juzgado de Primera Instancia nº 5 de Cartagena [cartagenai 5. sz. elsőfokú bíróság, Spanyolország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„93/13/EGK irányelv – Fogyasztókkal kötött szerződésekben szereplő tisztességtelen feltételek – Fizetési meghagyásos eljárás – Végrehajtási eljárás – A nemzeti bíróság arra vonatkozó hatásköre, hogy valamely tisztességtelen feltétel érvénytelenségét a fizetési meghagyás végrehajtása során hivatalból figyelembe vegye – Bírósági titkár által kibocsátott fizetési meghagyás – A jogerő elve – A tényleges érvényesülés elve”

I – Bevezetés

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem lehetővé teszi a Bíróság számára, hogy pontosítsa a nemzeti bíróság azon hatáskörének terjedelmét, amellyel az a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott, a 93/13/EGK irányelv [2] hatálya alá tartozó tisztességtelen feltételek vizsgálata során rendelkezik.

2. A kérdést előterjesztő bíróság, amelyhez fizetési meghagyás végrehajtása iránti kérelmet nyújtottak be, azt kívánja megtudni, hogy hivatalból figyelembe kell-e vennie egy tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelenségét, jóllehet a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem vizsgálata során nem került sor a tisztességtelen feltételek semmilyen vizsgálatára. [3]

3. Ez a kérdés arra az esetre vonatkozik, amikor a fizetési meghagyásos eljárást végrehajtási eljárás követi, amely esetet a Bíróságnak a tisztességtelen feltételek bírósági felülvizsgálatára vonatkozó gazdag ítélkezési gyakorlatában még nem volt alkalma vizsgálni.

1 Eredeti nyelv: francia.

2 A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i tanácsi irányelv (HL L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.).

3 Ugyanez a spanyol bíróság hasonló kérdést vetett fel az Aktiv Kapital Portfolio Investment ügyben (C-122/14, folyamatban van a Bíróság előtt).

II – Jogi háttér

A – Az uniós jog

4. A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

5. A 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.”

B – A spanyol jog

6. A fizetési meghagyásos eljárást a 2000. január 7-i Ley de Enjuiciamiento Civil (a polgári perrendtartásról szóló törvény; a BOE 2000. január 8-i 7. száma, 575. o.) jogvitára alkalmazandó változata (a továbbiakban: LEC) szabályozza.

7. A LEC 812. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„Fizetési meghagyásos eljárást indíthat bármely személy, aki mástól bármely összegű pénzbeli, likvid, meghatározott, lejárt és követelhető tartozás megfizetését követeli, amennyiben e tartozás összegét a következők tanúsítják:

1) bármely formájú, típusú vagy fizikai formátumú, olyan dokumentum bemutatása, amelyet az adós aláírt […];

[…]”

8. A LEC 815. cikkének (1) és (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben a kérelemhez csatolt iratok […] a kérelmező jogosultságát valószínűsítő, a kérelem tartalma által megerősített bizonyítékoknak minősülnek, a secretario judicial [(bírósági titkár)] az adóst arra kötelezi, hogy 20 napon belül fizessen a kérelmezőnek, és nyújtson be a bíróságnak a fizetést igazoló bizonyítékot, vagy jelenjen meg a bíróság előtt, és az ellentmondásban röviden ismertesse azokat az indokokat, amelyek miatt az az álláspontja, hogy a követelt összeg egésze vagy egy része tekintetében nem áll fenn tartozása.

[…]

(3) Amennyiben a kérelemhez csatolt iratokból az derül ki, hogy a követelt összeg helytelen, a secretario judicial [(bírósági titkár)] átteszi azt a bíróhoz, aki szükség esetén végzéssel felhívhatja a kérelmezőt az eredetileg követelt összegnél általa meghatározott kisebb összeg iránti fizetési felszólításra vonatkozó javaslat elfogadására vagy elutasítására.

[…]”

9. A LEC 816. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) Amennyiben az adós nem tesz eleget a fizetési felszólításnak, vagy nem jelenik meg, a secretario judicial [(bírósági titkár)] pervezető határozattal kibocsátja a fizetési meghagyást és megküldi azt a hitelezőnek, hogy a végrehajtási eljárás megindítása érdekében eljárjon, amelyhez elegendő csupán a kérelem.

(2) A végrehajtás elrendelését követően a bírósági ítéletek végrehajtására vonatkozó szabályok szerint kell a végrehajtást lefolytatni oly módon, hogy az ilyen esetekre előírt ellentmondással lehessen élni […].

[…]”

10. A LEC adós általi ellentmondásról szóló 818. cikk (1) bekezdésének első albekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben az adós időben ellentmondással él, a jogvita a megfelelő eljárás keretében jogerős határozattal kerül elbírálásra, és a kihirdetett ítélet jogerőre emelkedik.”

11. A végrehajtási eljárást a LEC III. könyvének rendelkezései szabályozzák. A bírósági és választottbírósági okiratok végrehajtására vonatkozó eljárás különbözik a más végrehajtható okiratok végrehajtására vonatkozó eljárástól.

12. A LEC 552. cikke (1) bekezdésének második albekezdése lehetőséget nyújt a végrehajtás elrendelésére hatáskörrel rendelkező bíróságnak arra, hogy elutasítsa a végrehajtás elrendelését, amennyiben az 557. cikk (1) bekezdésében felsorolt végrehajtható okiratok valamelyike tisztességtelen feltételeket tartalmaz. Az 557. cikkben rögzített ellentmondás nem vonatkozik sem a bírósági, sem a választottbírósági okiratokra.

III – Az alapeljárás

13. 2006. június 29-én VA egy gépjármű megvásárlásának finanszírozása érdekében 30 000 euró összegre vonatkozó kölcsönszerződést kötött a Finanmadriddal.

14. A szerződés szerint QE, DG és NZ Merino egyetemleges kezességet vállaltak. A szerződés a kölcsön tekintetében 84 hónapos futamidőt és 7%-os éves ügyleti kamatot, továbbá havi 1,5%-os késedelmi kamatot és meg nem fizetett törlesztőrészletenként 30 eurós büntetést írt elő.

15. Mivel VA 2011 elejétől nem fizette az esedékes törlesztőrészleteket, a Finanmadrid a szerződés idő előtti megszüntetésére vonatkozó nyilatkozatot tett, és 2011. november 8-án 13 447,01 euró összegre vonatkozóan fizetési meghagyásos eljárást kezdeményezett az alapeljárás négy alperese ellen.

16. A secretario judicial (a kérdést előterjesztő bíróság bírósági titkára) e kérelmet anélkül nyilvánította elfogadhatónak, hogy azt a bíróságnak megküldte volna. A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemben, amelyet VA és QE részére kézbesítettek, felszólították őket arra, hogy a kérelmet továbbítsák a többi alperes részére.

17. Mivel az alapeljárás alperesei nem tettek eleget a fizetési meghagyásnak, és nem is éltek ellentmondással, a secretario judicial (a kérdést előterjesztő bíróság bírósági titkára) 2012. június 18-i határozatával lezárta a fizetési meghagyásos eljárást.

18. 2013. július 8-án a Finanmadrid a Juzgado de Primera Instancia nº 5 de Cartagenához (cartagenai 5. sz. elsőfokú bíróság) az előző pontban megjelölt határozat végrehajtása iránti kérelmet nyújtott be.

19. 2013. szeptember 13-án a kérdést előterjesztő bíróság felhívta az alapeljárás feleit arra, hogy terjesszék elő észrevételeiket a szóban forgó szerződési feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegére, valamint arra vonatkozóan, hogy a bíróság e feltételeket a jelen ügy keretében hivatalból még vizsgálhatja-e, továbbá a hatékony jogorvoslathoz való jog esetleges megsértésére vonatkozóan.

20. Észrevételek csak az alapeljárás felperesétől érkeztek.

21. A kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy a spanyol eljárásjogban a bíróságot nem tájékoztatják a fizetési meghagyásos eljárásról, kivéve, ha a secretario judicial (bírósági titkár) ezt szükségesnek tartja, vagy az adósok ellentmondással élnek. Ily módon, amint az a jelen esetben is történt, a bíróság erről az eljárásról csak a secretario judicial határozatának végrehajtása keretében szerez tudomást. Márpedig, mivel a secretario judicial határozata jogerővel rendelkező, végrehajtható határozatnak minősül, a végrehajtás elrendelésére hatáskörrel rendelkező bíróság hivatalból nem vizsgálhatja a tisztességtelen feltételeknek a fizetési meghagyásos eljárásra okot adó szerződésben való esetleges fennállását.

22. A kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak a tekintetben, hogy ez a szabályozás megfelel-e a 93/13 irányelvnek, mivel az eljárás egyetlen pontján sem írja elő a tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálatát.

IV – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

23. A fentiekre tekintettel a Juzgado de Primera Instancia nº 5 de Cartagena (cartagenai 5. sz. elsőfokú bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelvet, hogy azzal ellentétes – mivel megnehezíti vagy megakadályozza, hogy a bíróság hivatalból vizsgálja azon szerződéseket, amelyek tisztességtelen feltételeket tartalmazhatnak – az olyan nemzeti szabályozás, mint a spanyol fizetési meghagyásos eljárás hatályos szabályozása – a LEC 815. és 816. cikke –, amely nem írja elő kötelező jelleggel a tisztességtelen feltételek vizsgálatát, sem a bíró beavatkozását, kivéve, ha a secretario judicial (bírósági titkár) azt szükségesnek tartja, illetve ha az adósok ellentmondással élnek?

2) Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelvet, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint a spanyol szabályozás, amely a későbbi végrehajtási eljárásban nem teszi lehetővé a bírósági végrehajtható okirat – a secretario judicial (bírósági titkár) által hozott, a fizetési meghagyásos eljárást lezáró határozat –, a végrehajtani kért hivatkozott határozat alapját

képező szerződésekben a tisztességtelen feltételek fennállásának *[in] limine litis* hivatalból történő vizsgálatát, mivel a nemzeti jog azt ítélt dolognak minősíti ([a LEC] 816. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 551. és 552. cikke)?

3) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió Alapjogi Chartáját, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint a fizetési meghagyásos eljárás és a bírósági okiratok végrehajtására vonatkozó eljárás szabályozása, amely a megállapítási eljárásban nem minden esetben írja elő a hivatalból történő vizsgálatot, és a végrehajtási eljárásban sem teszi lehetővé, hogy az eljáró bíróság felülvizsgálja a secretario judicial (bírósági titkár) döntését?

4) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió Alapjogi Chartáját, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, amely az ítélt dolog fennállása okán nem teszi lehetővé a meghallgatáshoz való jog tiszteletben tartásának hivatalból történő felülvizsgálatát?”

24. A 2014. január 23-i előzetes döntéshozatalra utaló határozat 2014. február 3-án érkezett meg a Bíróság Hivatalához. A spanyol, a német és a magyar kormány, valamint az Európai Bizottság nyújtott be írásbeli észrevételeket. Ezek az érdekeltek a magyar kormány kivételével a 2015. szeptember 2-i tárgyaláson is részt vettek.

V – Elemzés

A – Előzetes észrevételek

25. A kérdést előterjesztő bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések a nemzeti bíróságnak a fizetési meghagyás kibocsátása és végrehajtása keretében a 93/13 irányelvre, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 47. cikkére tekintettel fennálló hatáskörére vonatkoznak.

26. Először a 93/13 irányelvre vonatkozó két kérdést fogom megvizsgálni, mivel véleményem szerint a Charta értelmezésére vonatkozó két kérdés másodlagos jellegű.

27. A fizetési meghagyásos eljárás olyan eljárás, amely lehetővé teszi a hitelező számára, hogy a nem vitatott követelésekre vonatkozóan gyorsan és kevés alakszerűség mellett végrehajtható okirathoz jusson. Noha a pontos szabályok országról országra eltérően alakulnak, lényegében olyan eljárásról van szó, amely nem jár az ügy érdemére vonatkozó kontradiktórius vitával, kivéve, ha az adós ellentmondás előterjesztése útján ezt kezdeményezi. Az eljárással kapcsolatos kezdeményezés ezen áttelepítése az alperesre – amelyet a peres eljárás megfordításának neveznek – azt jelenti, hogy a fizetési meghagyás címzettjét terheli, hogy kontradiktórius eljárást indítson a fizetési meghagyás végrehajthatóvá válásának megakadályozása érdekében. [4]

28. Hasonló eljárás létezik uniós szinten egyes határokon átnyúló, nem vitatott követelések esetében. [5]

[4] Az erre vonatkozó európai eljárásról folyó viták idejéből származó összehasonlító elemzéséért lásd E. Serverin jelentését, „Des procédures de traitement judiciaire des demandes de faible importance ou non contestées dans les droits des États membres de l’Union européenne”, 27. és 28. o. (http://ec.europa.eu/civiljustice), valamint az Európai Bizottság európai fizetési meghagyásos eljárásról szóló zöld könyvét (COM(2002) 746, 2002. december 20., 11. és 12. o.).

[5] Az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról szóló, 2006. december 12-i 1896/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 399., 1. o.).

29. A jelen jogvita tárgya tehát a következőképpen foglalható össze: hogyan biztosítható a tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálata egy ilyen egyszerűsített eljárás keretében, amely csak ellentmondás esetén rendelkezik a bíróság előtti kontradiktórius vitáról? Köteles-e a bíróság hivatalból elvégezni ezt a vizsgálatot, még a fizetési meghagyás végrehajtásának szakaszában is, ha korábbi szakaszban az ellentmondás hiánya miatt nem került sor a beavatkozására?

B – A bíróság hatáskörének terjedelme a fizetési meghagyás végrehajtása során (első és második kérdés)

1. Az első és a második kérdés átfogalmazása

30. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra kérdez rá, hogy a 93/13 irányelvvel ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amely először is, nem írja elő kötelező jelleggel a tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálatát a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem vizsgálatának szakaszában, és másodszor, nem teszi lehetővé e hivatalból történő vizsgálatot az említett fizetési meghagyás végrehajtásának szakaszában.

31. A két kérdés szorosan összefügg, mivel két egymást követő – először a fizetési meghagyás kibocsátására, majd annak végrehajtására irányuló – eljárásra vonatkoznak. A tisztességtelen feltételeknek a fizetési meghagyás végrehajtása szakaszában történő vizsgálatára vonatkozó kérdés csak abban az esetben merül fel, ha ezt a vizsgálatot az előző szakaszban, a fizetési meghagyás kibocsátását megelőzően kötelezően biztosítani kellett volna, azonban azt nem biztosították.

32. Így annak elemzése érdekében, hogy a fizetési meghagyás spanyol mechanizmusa biztosítja-e a 93/13 irányelv által előírt védelem tényleges érvényesülését, a releváns eljárási szabályok összességét szem előtt kell tartani.

33. Következésképpen nem győzött meg a német kormány azon érve, amely szerint az első, a fizetési meghagyás kibocsátására vonatkozó kérdés elfogadhatatlan, mivel a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárás csak egy fizetési meghagyás végrehajtásának a szakaszára vonatkozik.

34. Annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérdéseire hasznos választ lehessen adni, meg kell tehát vizsgálni, hogy a 93/13 irányelvvel ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amely, miközben nem írja elő a tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálatát a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem vizsgálatának szakaszában, ugyanakkor a fizetési meghagyás végrehajtására hatáskörrel rendelkező bíróság számára sem teszi lehetővé e vizsgálat elvégzését.

2. Az ítélkezési gyakorlat felidézése

35. Először is emlékeztetek arra, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve.

36. E tekintetben olyan kógens rendelkezésről van szó, amely arra irányul, hogy a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató közötti szerződéses jogviszonyban helyreállítsa a szerződő felek közötti egyenlőséget. [6]

37. Az Océano Grupo Editorial ítéletben [7] a Bíróság megállapította, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkében megfogalmazott célkitűzés csak akkor érhető el, ha a nemzeti bíróságnak lehetősége van valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegének hivatalból történő értékelésére.

38. Ezen ítélet óta a Bíróság következetesen azt állapította meg, hogy az érintett területen a nemzeti bíróságokra ruházott feladat nem korlátozódik a puszta lehetőségre, hanem magában foglalja a tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálatának kötelezettségét is, amennyiben a nemzeti bíróságok rendelkezésére állnak az e tekintetben szükséges ténybeli és jogi elemek. [8]

39. Ezenkívül a nemzeti bíróságnak bizonyítást kell folytatnia annak érdekében, hogy hivatalból el tudja végezni ezt a vizsgálatot. [9]

40. A Banco Español de Crédito ítéletben [10] a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálatának kötelezettsége a fizetési meghagyásos eljárásra is kiterjed, azt megelőzően is, hogy a fogyasztó ellentmondással élne a fizetési meghagyással szemben.

41. E tekintetben emlékeztetek arra, hogy az elismert követelések behajtására vonatkozó nemzeti mechanizmusok harmonizációjának a hiányában a nemzeti fizetési meghagyásos eljárások alkalmazásának a részletes szabályai a tagállamok eljárási autonómiájának elve alapján a tagállamok belső jogrendjébe tartoznak, azzal a feltétellel azonban, hogy azok nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hasonló jellegű belső esetekre vonatkozókhoz képest (az egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé az uniós jog által a fogyasztókra ruházott jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve). [11]

42. A Bíróság mindazonáltal megállapította, hogy a 93/13 irányelvvel ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem tárgyában eljáró bíróság számára nem teszi lehetővé, hogy hivatalból értékelje valamely szerződési kikötés tisztességtelen jellegét abban az esetben, ha a fogyasztó nem élt ellentmondással, jóllehet az ehhez szükséges valamennyi jogi és ténybeli elem e bíróság rendelkezésére áll. Ez a következtetés azon a megfontoláson alapult, hogy a spanyol jog szerinti fizetési meghagyásos eljárás egészére, menetére és sajátosságaira tekintettel nem elhanyagolható annak a kockázata, hogy a fogyasztók nem terjesztenek elő ellentmondást. [12]

6 Lásd többek között: Mostaza Claro ítélet (C-168/05, EU:C:2006:675, 36. pont); Asturcom Telecomunicaciones ítélet (C-40/08, EU:C:2009:615, 30. pont).

7 C-240/98–C-244/98, EU:C:2000:346, 26. és 28. pont.

8 Mostaza Claro ítélet (C-168/05, EU:C:2006:675, 38. pont); Asturcom Telecomunicaciones ítélet (C-40/08, EU:C:2009:615, 32. pont); Pannon GSM ítélet (C-243/08, EU:C:2009:350, 32. pont).

9 Lásd: VB Pénzügyi Lízing ítélet (C-137/08, EU:C:2010:659, 56. pont); Banco Español de Crédito ítélet (C-618/10, EU:C:2012:349, 44. pont); Banif Plus Bank ítélet (C-472/11, EU:C:2013:88, 24. pont).

10 C-618/10, EU:C:2012:349, 53. és 54. pont.

11 Ugyanott, 46. pont.

12 Ugyanott, 57. pont.

3. A tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálatára vonatkozó kötelezettség a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem vizsgálatának szakaszában

43. Véleményem szerint a Banco Español de Crédito ítéletet [13] olyan elvi megoldásként kell értelmezni, amely a fizetési meghagyásos eljárás spanyol jogban jellemző sajátosságainak figyelembevétele mellett egyensúlyt teremt azon elgondolás, amely szerint a bíróságnak pótolnia kell egy jogait nem ismerő fogyasztó eljárási jellegű mulasztását, illetve azon elgondolás között, amely szerint nem kompenzálhatja ez utóbbi tétlenségét. [14]

44. Ily módon – a Bíróság által a Banco Español de Crédito ítéletben elfogadott megoldás felülvizsgálata nélkül – nem lehet elfogadni a német és a magyar kormány által képviselt álláspontot, amely szerint a bíróságnak nem lehet feladata, hogy a fizetési meghagyásos eljárásban elvégezze a tisztességtelen feltételek vizsgálatát, ha a fogyasztó tétlen marad és nem él ellentmondással.

45. Megjegyzem továbbá, hogy a Banco Español de Crédito ítélet az alapeljárásban teljes mértékben releváns, noha a fizetési meghagyásos eljárásnak a spanyol jogban 2009-ben megvalósított reformját megelőző változatára vonatkozik. [15]

46. Ugyanis, amint az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, e reform célja az volt, hogy a fizetési meghagyásos eljárással kapcsolatos bírósági hatáskört áttelepítse a secretario judicialra, így azóta a bíróság csak akkor avatkozik be az eljárásba, ha a secretario judicial ezt szükségesnek tartja, vagy ha az adós ellentmondással él, és ily módon megindítja a rendes eljárást.

47. Véleményem szerint a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatát, amely a bíróságoknak a tisztességtelen feltételek felülvizsgálata terén betöltött szerepével kapcsolatos, ki kell terjeszteni a bíróságok egyéb szerveire is, így például a bírósági titkárokra, amennyiben azokra a 93/13 irányelv végrehajtását közvetlenül érintő hatásköröket ruháznak át.

48. Ez a helyzet a jelen esetben, tekintettel arra, hogy a secretario judicialt (bírósági titkár) olyan határozatok meghozatalára vonatkozó hatáskörrel ruházták fel, amelyek a spanyol eljárásjog alapján a bírósági határozatokkal azonos joghatásokat váltanak ki.

49. Amennyiben a spanyol jogban a secretario judicial (bírósági titkár) már rendelkezik a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem vizsgálatára és bírósági határozatoknak minősülő határozatok meghozatalára vonatkozó hatáskörrel, a nemzeti jogszabályoknak arra vonatkozó kötelezettséget kell előírniuk számára, hogy valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegét hivatalból figyelembe vegye, és kétség esetén bírósághoz forduljon, ami lehetővé tenné a szerződéses feltételek olyan eljárás során történő vizsgálatát, amely megfelel a kontradiktórius eljárás elvének. [16]

[13] C-618/10, EU:C:2012:349.

[14] Az e két elgondolás közötti viszonyhoz lásd: Asturcom Telecomunicaciones ítélet (C-40/08, EU:C:2009:615, 47. pont).

[15] Az eljárási jogszabályoknak az új bírósági hivatal felállítása céljából történt módosításáról szóló, 2009. november 3-i 13/2009. sz. törvény (Ley 13/2009 de reforma de la legislación procesal para la implantación de la nueva oficina judicial; a BOE 2009. november 4-i 266. száma, 92103. o.).

[16] Ez az elv főszabály szerint arra kötelezi a szerződési feltétel tisztességtelen jellegét hivatalból észlelő nemzeti bíróságot, hogy a peres feleket tájékoztassa erről, és lehetőséget biztosítson számukra, hogy a nemzeti eljárásjogi szabályokban erre vonatkozóan előírt eljárások szerint kontradiktórius eljárásban vitassák meg azokat. Lásd ebben az értelemben: Banif Plus Bank ítélet (C-472/11, EU:C:2013:88, 17–36. pont).

50. Az alapügy e tekintetben különbözik az újabb keletű ERSTE Bank Hungary ítélet [17] alapjául szolgáló ügytől, amely ítéletben a Bíróság Cruz Villalón főtanácsnok javaslatát követve megállapította, hogy a tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálatára vonatkozó ítélkezési gyakorlat a bírósági és a közjegyzői funkciók közötti alapvető különbségekre tekintettel a közjegyzőkre nem vonatkozhat.

51. A közjegyzőktől eltérően ugyanis a secretario judicial (bírósági titkár) egyetlen feladata, hogy – valamely bírósághoz beosztva és bíró ellenőrzése mellett eljárva – hozzájáruljon az igazságszolgáltatáshoz.

52. Márpedig a tagállam a fizetési meghagyás kibocsátásra vonatkozó hatáskör bírósági titkárokra való áttelepítésével nem vonhatja ki magát azon kötelezettsége alól, hogy a fizetési meghagyásos eljárás során biztosítsa a tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálatát. A nemzeti jogszabályoknak arra vonatkozó kötelezettséget kell előírniuk e szervek számára, hogy ezt a vizsgálatot hivatalból elvégezzék, és kétség esetén bírósághoz forduljanak.

4. A tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálatára vonatkozó kötelezettség a fizetési meghagyás végrehajtásának szakaszában

53. Ezt követően meg kell vizsgálni azt a jelen ügy szempontjából alapvető kérdést, hogy a nemzeti jogszabályoknak lehetővé kell-e tenniük a végrehajtás elrendelésére hatáskörrel rendelkező bíróság számára is a tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálatát abban az esetben, ha ilyen vizsgálatra a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem vizsgálatának szakaszában nem került sor.

54. Több okot is látok, amelyek miatt elvben nem tűnik kívánatosnak egy ilyen hivatalból történő vizsgálatnak a végrehajtási szakaszban történő előírása.

55. Először is, a végrehajtási eljárás kevéssé alkalmas a felek állításai megalapozottságának vizsgálatára. A bíróság, ha eljárna ebben az eljárásban, ritkán rendelkezne a szerződési feltételek vizsgálatához szükséges ténybeli elemekkel, és így rendszeresen bizonyítást kellene lefolytatnia azok beszerzése érdekében.

56. Másodszor, ha az eljárás egy bírósági határozattal kibocsátott fizetési meghagyás végrehajtására irányul, a tisztességtelen feltételek vizsgálata sértheti a jogerő elvét.

57. Harmadszor, az a megoldás, amely egy fizetési meghagyásos eljárásból eredő okirat végrehajtása során előírná a bíróság számára a tisztességtelen feltételek vizsgálatát, nehezen lenne összeegyeztethető az európai fizetési meghagyásos eljárást és a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okiratot létrehozó uniós jogi aktusok által vázolt modellel.

58. Az európai fizetési meghagyásos eljárás keretében a végrehajtás szerinti tagállamban az európai fizetési meghagyás érdemi felülvizsgálatának nincs helye. [18] Ugyanez a helyzet az európai végrehajtható okiratot illetően a nem vitatott követelések végrehajtására vonatkozó európai rendszer keretében. [19]

[17] C-32/14, EU:C:2015:637, 47. és 48. pont.

[18] Az 1896/2006 rendelet 22. cikkének (3) bekezdése.

[19] A nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról szóló, 2004. április 21-i 805/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 143., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 38. o.) 21. cikkének (2) bekezdése.

59. Ha a tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálata kifejezetten kizárt a más tagállamból származó és a fent hivatkozott európai rendszerek hatálya alá tartozó európai fizetési meghagyás vagy európai végrehajtható okirat végrehajtása során, kevéssé tűnik koherensnek az ilyen vizsgálat előírása a tisztán a nemzeti jog hatálya alá tartozó fizetési meghagyások végrehajtása során, mint amelyről az alapügyben szó van. [20]

60. Noha elismerem a spanyol, német és magyar kormány által előadott ezen érvek érvényességét, mindazonáltal úgy vélem, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének tényleges érvényesülésére vonatkozó megfontolásnak elsőbbséget kell élveznie abban az esetben, ha a nemzeti jog a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet követő eljárás egyetlen szakaszában sem ír elő a tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálatára vonatkozó kötelezettséget.

61. Nem a fizetési meghagyásos eljárás során elkövetett esetleges mulasztások orvoslásáról van szó, hanem egy rendszerszintű probléma megoldásáról, azon megfontolásnak megfelelően, hogy a fizetési meghagyás kibocsátására és végrehajtására vonatkozó eljárás valamely szakaszában elő kell írni a tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálatát.

62. Így kivételes jelleggel és jobb megoldás hiányában, ha a nemzeti eljárási szabályok nem írtak elő ilyen hivatalból történő vizsgálatot egyetlen korábbi szakaszban sem, végső soron a végrehajtásra hatáskörrel rendelkező bíróság feladata ezen vizsgálat biztosítása.

63. Úgy tűnik, hogy ez a helyzet az alapeljárásban, ennek ellenőrzése azonban a nemzeti bíróság feladata.

64. Ugyanis, noha a spanyol kormány közli, hogy a Banco Español de Crédito ítélet [21] figyelembevétele érdekében folyamatban van a fizetési meghagyásos eljárás reformja, és hogy e reform eredményeként a secretario judicial köteles lesz a fizetési meghagyás kibocsátása előtt tájékoztatni a bíróságot a fogyasztókkal kötött szerződésekre vonatkozó kérelmekről annak érdekében, hogy ez utóbbi vizsgálhassa a tisztességtelen feltételeket, e kormány azt is jelzi, hogy ez a reform még nem lépett hatályba. [22]

65. Ezenkívül, még azt feltételezve is, hogy – amint azt a spanyol kormány állítja – az új szabályokat a Banco Español de Crédito ítélet kihirdetése óta *de facto* már alkalmazzák, és hogy következésképpen a secretarios judiciales (bírósági titkárok) tájékoztatják a bíróságot a fizetési meghagyásos eljárás megindítása iránti, fogyasztókkal kötött szerződésekre vonatkozó kérelmekről, megállapítható, hogy az ilyen *de facto* alkalmazás nem elegendő a 93/13 irányelvből eredő jogok hatékony védelmének biztosításához. Mindenesetre, amint azt írásbeli észrevételeiben a spanyol kormány is elismeri, az alapeljárás tárgyát képező fizetési meghagyásos eljárás megelőzte a Banco Español de Crédito ítélet kihirdetésének időpontját.

66. Véleményem szerint egy ilyen helyzetben, amelyet az jellemez, hogy a fizetési meghagyás kibocsátásához vezető eljárás egyetlen pontján sem került sor a tisztességtelen feltételek hivatalból történő bármely vizsgálatára, a 93/13 irányelvből eredő jogok hatékony védelme

[20] *De lege ferenda* megjegyzem, hogy kívánatos lenne az 1896/2006 rendelet módosítása, amely rendelet potenciálian kiterjed a fogyasztókkal kötött szerződésekből eredő követelésekre, annak érdekében, hogy kifejezetten előírják a tisztességtelen feltételek hivatalból történő vizsgálatát az európai fizetési meghagyás kibocsátásának szakaszában.

[21] C-618/10, EU:C:2012:349.

[22] Megjegyzem, hogy a polgári perrendtartás reformjáról szóló, 2015. október 5-i 42/2015. sz. törvényt (Ley 42/2015 de reforma de la Ley de Enjuiciamiento Civil; a BOE 2015. október 6-i, 239. száma, 90240. o.) a jelen ügyben tartott tárgyalás után nem sokkal fogadták el. A 42/2015. sz. törvény átmeneti rendelkezéseiből mindazonáltal kitűnik, hogy a reform nem érinti a törvény hatálybalépése előtt lezárt olyan fizetési meghagyásos eljárásokat, mint amelyről az alapeljárásban is szó van.

követelményének elsőbbséget kell élveznie azon gyakorlati jellegű érvekkel szemben, amelyek az ellen szólnak, hogy a fizetési meghagyás végrehajtásának szakaszában megengedjék az ilyen vizsgálatot.

67. Ugyanakkor még meg kell vizsgálni azt a kérdést, hogy a tisztességtelen feltételeknek a fizetési meghagyás végrehajtásának szakaszában hivatalból történő vizsgálata nem sérti-e a spanyol eljárásjogi szabályokból eredő jogerő elvét, amely szabályok a secretario judicial (bírósági titkár) határozatának hasonló joghatásokat tulajdonítanak, mint egy bírósági határozatnak.

68. Emlékeztetek arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az uniós jog nem írja elő a nemzeti bíróságnak, hogy eltérjen a határozatokat jogerőre emelő belső eljárási szabályok alkalmazásától, még akkor sem, ha ez lehetővé tenné a szóban forgó határozat által megvalósított uniós jogi jogsértés orvoslását. [23]

69. A tárgykörre vonatkozó uniós jogi szabályozás hiányában a jogerő elve végrehajtásának részletes szabályai a tagállamok eljárási autonómiájának elve alapján azok belső jogrendjébe tartoznak. Ezeknek a szabályoknak ugyanakkor tiszteletben kell tartaniuk az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét. [24]

70. Ami az egyenértékűség elvét illeti, az alapeljárásban semmi nem utal arra, hogy a spanyol jogban a jogerő elve végrehajtásának részletes szabályai a 93/13 irányelvhez kapcsolódó ügyekben kedvezőtlenebbek lennének, mint az ezen irányelv hatályán kívüli esetekre vonatkozó szabályok.

71. A tényleges érvényesülés elvét illetően a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint minden esetben, amikor felmerül a kérdés, hogy valamely nemzeti eljárási rendelkezés lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé teszi-e az uniós jog alkalmazását, azt kell megvizsgálni, hogy milyen e rendelkezésnek az egész eljárásban betöltött helye, hogy hogyan zajlik az eljárás, és melyek a sajátosságai a különböző nemzeti fórumok előtt. [25]

72. E tekintetben megjegyzem, hogy egy fizetési meghagyásról szóló határozat jogerővel való felruházása kérdéseket vethet fel abban az esetben is, ha ezt a határozatot bíróság hozza, és nem – mint a jelen esetben – bírósági titkár. E kétségek különösen abból erednek, hogy a fizetési meghagyásos eljárás nem jár a kérelem kontradiktórius vizsgálatával, és jelentős terhet ró az alperesre azáltal, hogy rá ruházza a kontradiktórius vita megindításának felelősségét. [26]

73. Így a jelen esetben a secretario judicialnak (bírósági titkár) a fizetési meghagyásos eljárást lezáró határozata jogerőre emelkedett pusztán amiatt, hogy a fogyasztók az erre előírt határidőn belül nem éltek ellentmondással a fizetési meghagyással szemben, és a secretario judicial nem tartotta szükségesnek, hogy bírósághoz forduljon. E tekintetben a fizetési meghagyásos eljárás részletes szabályaiból következik, hogy a secretario judicial a LEC 815. cikkének (1)–(3) bekezdésének megfelelően csupán a kérelem alaki vizsgálatát végezte el. Nem volt a feladata, hogy értékelje a szerződés feltételeinek tartalmát, vagy hogy tájékoztassa a bíróságot arról.

[23] Kapferer-ítélet (C-234/04, EU:C:2006:178, 21. pont); Asturcom Telecomunicaciones ítélet (C-40/08, EU:C:2009:615, 37. pont). Az eljárási autonómia elve és az uniós jog azon mechanizmusai közötti feszültség elemzéséért, amelyek lehetővé teszik a nemzeti jog szerint jogerős ítéletek kötelező erejének korlátozását, lásd: Taborowski, M., Konsekwencje naruszenia prawa Unii Europejskiej przez sądy krajowe (Az európai uniós jog nemzeti bíróságok általi megsértésének következményei), Lex – Wolters Kluwer, Varsovie 2012, 259. és azt követő oldalak.

[24] Asturcom Telecomunicaciones ítélet (C-40/08, EU:C:2009:615, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[25] Peterbroeck-ítélet (C-312/93, EU:C:1995:437, 14. pont); Asturcom Telecomunicaciones ítélet (C-40/08, EU:C:2009:615, 39. pont).

[26] Az e kérdésre vonatkozó kritikai elemzésért lásd a Bizottság zöld könyvét (COM(2002) 746 dokumentum, 23–26. kérdés).

74. Márpedig ezek az eljárási szabályok nem csak azzal a hatással járnak, hogy valamely bírósági titkárt a fizetési meghagyás kibocsátására vonatkozó hatáskörrel ruházzák fel, noha az nem jogosult a tisztességtelen feltételek vizsgálatára, de ezen túlmenően határozatait jogerővel is ruházzák fel, ami lehetetlenné teszi a tisztességtelen feltételek vizsgálatát a fizetési meghagyás végrehajtásának szakaszában.

75. Véleményem szerint a fizetési meghagyásos eljárás keretében a jogerő elve végrehajtásának ezen részletes szabályai sértik a tényleges érvényesülés elvét, mivel megakadályozzák, hogy a nemzeti bíróság biztosítsa a 93/13 irányelv 6. cikkének tényleges alkalmazását.

76. Ilyen körülmények között a végrehajtás elrendelésére hatáskörrel rendelkező bíróság feladata, hogy biztosítsa a 93/13 irányelvből eredő jogok hatékony védelmét azáltal, hogy eltér a nemzeti jog azon szabályától, amely jogerővel ruházza fel a fizetési meghagyásról szóló, bírósági titkár által hozott határozatot.

77. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a kérdést előterjesztő bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdésre azt a választ adja, hogy a 93/13 irányelvvel, különösen annak 6. és 7. cikkével, valamint a tényleges érvényesülés elvével ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely, miközben nem tartalmaz egy esetleges tisztességtelen feltétel érvénytelenségének hivatalból történő megállapítására vonatkozó kötelezettséget a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem vizsgálatának szakaszában, amely bírósági titkár előtt zajlik, ugyanakkor nem teszi lehetővé az e fizetési meghagyás végrehajtására hatáskörrel rendelkező bíróság számára sem, hogy ezen érvénytelenséget hivatalból figyelembe vegye.

C – A szóban forgó eljárási szabályok Chartával való összeegyeztethetőségéről (harmadik és negyedik kérdés)

78. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik és negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság a spanyol eljárásjog szabályainak a Chartában rögzített alapvető jogokkal, pontosabban a Charta 47. cikkében rögzített hatékony bírói jogvédelemhez való joggal való összeegyeztethetőségének kérdését veti fel.

79. Ha a Bíróság követi az első és a második kérdésre vonatkozó javaslatomat, nem lesz szükséges a kérdést előterjesztő bíróság Chartára vonatkozó kérdéseinek megválaszolása. A javaslatomból következik ugyanis, hogy a nemzeti bíróságnak el kell majd térnie a szóban forgó nemzeti szabályok alkalmazásától, anélkül, hogy szükség lenne azoknak a Charta 47. cikkével való összeegyeztethetőségének vizsgálatára.

80. Mindazonáltal röviden foglalkozni fogok a Charta követelményeinek való megfelelés kérdésével arra az esetre, ha a Bíróság eltérő megoldást fogadna el.

81. Először is, a Charta alkalmazási körét illetően a német kormány előadja, hogy spanyol eljárásjog jelen esetben szóban forgó szabályai a nemzeti jog eljárási autonómiájának körébe tartoznak, így nem tartoznak a Charta alkalmazási körébe.

82. Nem tudom elfogadni ezt az álláspontot.

83. A nemzeti bíróságnak minden olyan bírósági eljárás keretében, amelynek tárgya az uniós jog által valamely jogalanyra ruházott jogok védelme, tiszteletben kell tartania a Charta 47. cikkében biztosított hatékony bírói jogvédelem követelményeit. [27]

84. Ez a megfontolás arra vezethető vissza, hogy az uniós jogból eredő jogok védelme általában a nemzeti jogban előírt jogorvoslati lehetőségeken alapul. Ha a tagállamok a nemzeti eljárásjog autonómiájának elvére való hivatkozással kivonhatnák magukat a Charta 47. cikkének tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettség alól, kiüresedne az uniós jogból eredő jogok hatékony bírói jogvédelme.

85. Megjegyzem, hogy a Bíróságnak még nem volt alkalma tisztázni a Charta 47. cikkéből eredő követelmények és az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvéből eredő – az előbbiekhez nagyon közel álló – követelmények közötti viszonyt. Különösen e második elv ugyanis szintén a tagállamokat terhelő, arra vonatkozó általános kötelezettségként nyilvánul meg, hogy biztosítsák az uniós jogból eredő jogok bírói jogvédelmét. Következésképpen felmerülhet a kérdés, hogy a Charta 47. cikke hozzáadódik-e a tényleges érvényesülés elvéhez, vagy annak helyébe lép. [28]

86. E bizonytalanság ellenére nem kétséges, hogy a tagállamoknak az eljárásjog területén is biztosítaniuk kell a Charta 47. cikkének tiszteletben tartását.

87. Így a 93/13 irányelv alkalmazására vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlat szerint a tagállamok azon kötelezettsége, hogy biztosítsák a jogalanyok ezen irányelvből származó, a tisztességtelen feltételek alkalmazásával szembeni jogainak tényleges érvényesülését, a Charta 47. cikkében is kimondott bírói jogvédelem követelményét jelenti, amelyet a nemzeti bíróságnak tiszteletben kell tartania. [29]

88. Visszatérve a kérdést előterjesztő bíróság Charta értelmezésére vonatkozó kérdéseire, e bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdésével arra kérdez rá, hogy a Chartával ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amely arra az esetre, ha az alperes nem él ellentmondással, nem írja elő a felek állításainak bíróság általi érdemi vizsgálatát sem a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem vizsgálatának szakaszában, sem a fizetési meghagyás végrehajtásának szakaszában. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a Chartával ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amely a végrehajtás elrendelésére hatáskörrel rendelkező bíróság számára nem teszi lehetővé, hogy hivatalból felülvizsgálja a meghallgatáshoz való jognak a fizetési meghagyásos eljárás keretében történő tiszteletben tartását.

89. E tekintetben, noha már megállapítottam, hogy a szóban forgó nemzeti szabályok ellentétesek a 93/13 irányelvvel és a tényleges érvényesülés elvével, ez a következtetés véleményem szerint nem vonható le pusztán a Charta 47. cikke alapján.

90. Ezt a különbséget az magyarázza, hogy a fogyasztók 93/13 irányelvből eredő jogai tekintetében a bírói jogvédelem szintje magasabb, mint az uniós jogot érintő bármely polgári jogi jogvitában részes félnek a Charta 47. cikkéből eredő jogai tekintetében.

[27] Lásd ebben az értelemben: DEB-ítélet (C-279/09, EU:C:2010:811, 28. és 29. pont). Lásd továbbá *a contrario*: Torralbo Marcos ítélet (C-265/13, EU:C:2014:187, 34. pont); Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio végzés (C-258/13, EU:C:2013:810, 23. pont).

[28] Az ezen elvek közötti viszonyhoz lásd: Bot főtanácsnok Agrokonsulting-04 ügyre vonatkozó indítványa (C-93/12, EU:C:2013:172, 30. pont); Cruz Villalón főtanácsnok E.ON Földgáz Trade ügyre vonatkozó indítványa (C-510/13, EU:C:2014:2325, 43. pont); Jääskinen főtanácsnok Orizzonte Salute ügyre vonatkozó indítványa (C-61/14, EU:C:2015:307, 24. pont).

[29] Lásd: Banif Plus Bank ítélet (C-472/11, EU:C:2013:88, 29. pont); Sánchez Morcillo és Abril García ítélet (C-169/14, EU:C:2014:2099, 35. pont); Kušionová-ítélet (C-34/13, EU:C:2014:2189, 47. pont).

91. Ugyanis, amint azt a Bizottság helytállóan megjegyzi, a Charta 47. cikkével általános jelleggel nem ellentétes az, hogy az igazságszolgáltatási funkció ellátása körébe tartozó bizonyos határozatokat ne bírósági szerv hozza, amennyiben e határozatok utólag bírósági felülvizsgálat tárgyát képezhetik. Másrészről az említett 47. cikkben rögzített bírósághoz való jog önmagában nem tartalmazza – a felek uniós jogból eredő jogainak védelme érdekében – a bíróság által hivatalból történő vizsgálat követelményét.

92. A hivatalból történő vizsgálat követelménye a felek közötti egyenlőtlen helyzet jellemezte jogviták sajátossága. A jelen esetben ez a követelmény csak a fogyasztó 93/13 irányelv 6. cikkében előírt védelme biztosításának szükségességéből eredhet.

93. Ily módon véleményem szerint a Charta 47. cikkével nem ellentétes az olyan egyszerűsített nemzeti eljárás, amely a felek állításainak érdemi vizsgálatát csak az alperes ellentmondása esetén írja elő, és így ellentmondás hiányában nem teszi lehetővé a bíróság számára, hogy hivatalból elvégezze a szerződési feltételek vizsgálatát. Ezenkívül e 47. cikkel nem ellentétes az olyan eljárási szabály, amely megakadályozza, hogy a végrehajtás elrendelésére hatáskörrel rendelkező bíróság az alperes ellentmondása hiányában hivatalból figyelembe vegye a védelemhez való jog szabálytalan kézbesítésből eredő megsértését.

94. E tekintetben emlékeztetek arra, hogy a védelemhez való jog tiszteletben tartása nem abszolút jog, hanem korlátozható. A 44/2001/EK rendelet[30] értelmezésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatában a Bíróság elismerte az eljárás alperes tudta nélkül való lefolytatásának lehetőségét, amennyiben az alperes felkutatása érdekében a gondosság és a jóhiszeműség elve által megkövetelt minden intézkedést megtettek, figyelemmel arra, hogy az alperes ezt követően vitathatja az ítélet elismerését.[31]

95. Más megoldásra lenne szükség, ha az alperesnek nem állna rendelkezésére a fizetési meghagyás vitatását lehetővé tevő hatékony jogorvoslat, például az ellentmondás előterjesztésére vonatkozó határidő számításának korlátozó jellegű szabályai[32], az eljárás túlzott költségei, vagy akár az alperes tudta nélkül kibocsátott fizetési meghagyás felülvizsgálatát lehetővé tevő eljárás hiánya[33] miatt.

96. Márpedig az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem tartalmaz elegendő információt ahhoz, hogy e kérdésekre válaszolni lehessen. Így különösen, noha úgy tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság úgy tekinti, hogy a fizetési meghagyásos eljárás során a jelen esetben szabálytalan idézésre került sor, nem fejti ki, hogy miben áll ez a szabálytalanság, és nem közli, hogy az érintett feleknek rendelkezésére áll-e jogorvoslati lehetőség arra, hogy vitassák a végrehajtást, amikor végül tudomást szereznek a tudtuk nélkül hozott határozatról.

97. Következésképpen úgy vélem, hogy amennyiben a Bíróság válaszolni kívánna a harmadik és a negyedik kérdésre, azt a választ kellene adnia, hogy a Charta 47. cikkével nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely megakadályozza, hogy a végrehajtás elrendelésére hatáskörrel rendelkező bíróság hivatalból vizsgálja a végrehajtható okiratot, és hivatalból figyelembe vegye a

[30] A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i tanácsi rendelet (HL L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.).

[31] Gambazzi-ítélet (C-394/07, EU:C:2009:219, 29. pont); Hypoteční banka ítélet (C-327/10, EU:C:2011:745, 50. pont).

[32] Lásd: a BBVA-ügyre vonatkozó indítványom (C-8/14, EU:C:2015:321, 54–67. pont).

[33] Így például az 1896/2006 rendelet rendszerében a szabályszerű idézés hiánya a származási tagállam hatáskörrel rendelkező bírósága előtt az európai fizetési meghagyás felülvizsgálatához vezethet (20. cikk).

fizetési meghagyásos eljárás hiányosságait, feltéve, hogy az alperesnek hatékony jogorvoslat áll rendelkezésére, amely lehetővé teszi számára, hogy a fizetési meghagyást vitassa, és a védelemhez való joga esetleges megsértésére hivatkozzon.

VI – Végkövetkeztetések

98. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Juzgado de Primera Instancia nº 5 de Cartagena (cartagenai 5. sz. elsőfokú bíróság) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre a következőképpen válaszoljon:

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvvel, valamint a tényleges érvényesülés elvével ellentétes a fizetési meghagyásos eljárásra vonatkozó olyan nemzeti szabályozás, amely, miközben nem tartalmaz egy esetleges tisztességtelen feltétel érvénytelenségének hivatalból való figyelembevételére vonatkozó kötelezettséget a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem vizsgálatának szakaszában, amely bírósági titkár előtt zajlik, ugyanakkor nem teszi lehetővé a fizetési meghagyás végrehajtására hatáskörrel rendelkező bíróság számára sem, hogy ezen érvénytelenséget hivatalból figyelembe vegye.

[i] Anonimizálás iránti kérelem nyomán az 1. oldalon, valamint a 13–16. pontban szereplő neveket betűkombinációk váltották fel.